

10 jaar
Morsetekens

MÖRSETEKENS

JAARGANG 11 N°. 3
OKTOBER 2024

WUKMAGAZINE
VOOR DE MORS LEIDEN

Morsetekens

Dit magazine is ter bevordering van de onderlinge communicatie samengesteld voor de bewoners van het **Morsdistrict** te Leiden en door vrijwilligers uit het Morsdistrict.

We houden u zoveel mogelijk op de hoogte over allerlei gebeurtenissen in de wijk, mede door informatie die u ons stuurt! We zijn blij met alle informatie. Voor het insturen van informatie zie de **sluitingsdata**.

Inhoud

o.a.:

- Prijswinnaars | 4
- Cultuurcoaches | 5
- Huis van de buurt | 6
- Creatief leven | 8
- Start Vitalyclub 55+ | 9
- Sporten in de Mors | 11
- Wijkvereniging Lage Mors | 16
- Woningen Morspoortterrein | 18
- Van de wijkagent | 20
- Blij met de begraafplaats | 22
- Kweeklust | 23
- Dieren van de Mors | 24

Correspondentie

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Huis van de Buurt Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
E:info@morsetekens.nl

2024
Sluitingsdatum insturen kopij:
1^e nr: 12 februari
2^e nr: 7 mei
3^e nr: 12 augustus
4^e nr: 4 november

Verschijning:
1e nr: 11 maart
2e nr: 7 juni
3e nr: 20 september
4e nr: 13 december

Verschijnt in: Morsdistrict Leiden
Oplage: 4000.
Website: www.morsetekens.nl

Redactie

Arjen Schouten	beheer website
Carla Koper	coördinator
Frauke Bokker	verspreiding
Lia van der Laan	redacteur
Rémon de Jong	social media
Rig Mutschler	redacteur
Victor Kersing	webredacteur
Yvonne Nicasie	vormgever

Welzijnsorganisaties

Eveline Lameer	cultuurcoach
Mirjan van der Blom	wijkregisseur
Femke Bolding	buurtcoach

Help ons met uw donatie!

daarmee kunnen wij het magazine blijven drukken. Zie hier de QR code óf u kunt uw bijdrage ovv "Stichting vrienden van Morsetekens te Leiden" overmaken aan± NL19 SNSB 0787 8562 23. Heel erg bedankt!

Beste Morslezers,

Word deel van Morsetekens - Het Buurtmagazine van De Mors! Ben jij een creatief schrijver, een gedreven vormgever of bezorger? Heb je een hart voor jouw buurt en wil je bijdragen aan een magazine dat geschreven is door en voor de bewoners van de Mors? **Dan zijn wij op zoek naar jou!**

Interesse?

Wil jij Morstekens weer tot leven brengen en deel uitmaken van een geweldig team? Meld je dan aan bij info@morsetekens.nl of bel met Yvonne (redactie/vormgever) op 06-16306224. **Doe mee en laat jouw stem horen in de Mors!**

Redacteur/regisseur

We zijn per direct op zoek naar een enthousiaste redacteur die graag meedenkt over onderwerpen voor ons magazine. Als redacteur schrijf je zowel korte als lange stukken, o.b.v. interviews met mensen uit het Morsdistrict, of informatie van de gemeente over zaken die betrekking hebben op de Lage Mors, Hoge Mors en Transvaal. Je hebt volop ruimte om zelf onderwerpen aan te dragen en uit te werken. Tijdens het opmaakproces kijk je ook stukken van andere auteurs na op spelfouten. We komen 4 keer per jaar samen om de onderwerpen door te nemen (in Buurthuis Morschwijk). Het aantal uren dat je bezig bent, hangt af van het aangeleverde materiaal én wat je zelf wilt doen..)

Waarom meedoen?

Morstekens magazine kan bestaan dankzij de inzet van wijkverenigingen, adverteerders en donateurs, en alle betrokkenen zijn vrijwilligers. Dit is jouw kans om bij te dragen aan de gemeenschap, jouw talenten te ontwikkelen en een verschil te maken in jouw buurt.

Vormgever/Opmaak/Dtp'er

Op termijn zoeken we ook een creatieve vormgever voor ons kwartaalmagazine (28 pagina's A5). Als vormgever ben je een belangrijk onderdeel van de redactie en denk je mee over de onderwerpen die voor de buurt interessant zijn. Je zorgt voor de aanlevering van materiaal voor drukwerk, bedenkt evt. nieuwe ontwerpen voor het magazine en onze social media-kanalen (FB/Insta). Je kunt goed onder druk werken, aangezien stukken vaak laat worden aangeleverd. We komen 4 keer per jaar samen om de onderwerpen door te nemen in Buurthuis Morschwijk.

Bezorgers

Wil jij een positieve bijdrage leveren aan onze wijk en tegelijkertijd in beweging blijven? Wij zijn op zoek naar enthousiaste bezorgers voor ons buurtmagazine in het hele Morsdistrict! Wat bieden wij?
Korte Rondjes: Je bezorgt het magazine in een rondje (Transvaal, Hoge/Lage Mors). In slechts 45 minuten ben je klaar! Gezond en Actief: Een mooie manier om actief & gezond bezig te zijn. Gezelligheid: Eén keer per jaar organiseren we een gezellige borrel (november/december) om elkaar beter te leren kennen en ervaringen te delen.

De prijswinnaars puzzel

De prijswinnaar van het **eerste** nummer van 2024:

Het heeft even geduurd voordat mevrouw Tiny Roessen reageerde op de mail dat zij de winnaar was. Ze had wat computerproblemen, maar is uiteindelijk gevonden. Zij is de tweede persoon die gewonnen heeft uit dezelfde flat. Dat is een unicum. Er ligt een gelukswaas over de flat denk ik. Ze is geen Leidse maar komt oorspronkelijk uit Zoeterwoude. Later verhuisde ze naar Den Haag en kwam uiteindelijk in Leiden terecht.

Tiny houdt van taal en leest graag. Ze geniet ook van woordpuzzels. Vroeger wandelde ze heel veel. Zo liep ze vele malen de Kennedyloop (80km) en heel veel keren ook de Vierdaagse. Nu fietst ze veel. Het is rond Leiden een mooie omgeving en er valt veel te genieten.

De boekenbon komt goed terecht met die taalhobby's. Ze is er dan ook meer dan blij mee.

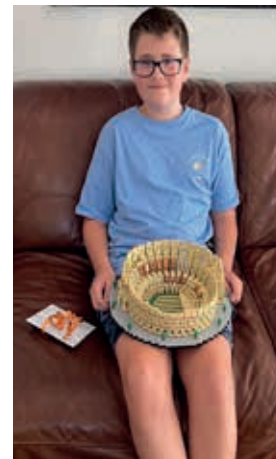
De prijswinnaar van het **tweede** nummer van 2024:

Er zijn dit keer 13 goede inzendingen binnengekomen en het geluk viel bij de loting op een jonge winnaar van 13 jaar oud, Teun Quist.

Het duurde even voor Teun reageerde op de mail dat hij de winnaar is, maar dat is een goed teken. Het blijkt maar weer eens dat de jeugd niet alleen maar verslaafd is aan schermen. Net terug van vakantie uit Sri Lanka keek hij amper naar zijn binnengekomen mails. Teun zit op het Stedelijke Gymnasium Athena. Naast zijn schoolwerk heeft hij verschillende hobby's: woordpuzzels maken, sudoku's oplossen en het maken van prachtige bouwwerken van mini lego. Als een geboren architect maakte hij van duizenden mini steentjes o.a. een ruimteschip, het Colosseum van Rome en een kasteel van één van de Harry Potterfilms, om maar wat te noemen. Steentjes kleiner dan een kopje van een speld. Ik keek werkelijk mijn ogen uit.

Maar Teun houdt ook van lezen en is daarom blij met de boekenbon.

We wensen Teun een succesvolle toekomst toe en hopen dat hij nog vele puzzeloplossingen naar ons opstuurt.

Lia van der Laan

Cultuurcoaches in de wijk

Sinds april zijn wij, de Cultuurcoaches, wekelijks aanwezig in het Huis van de Buurt Morschwijk. We leren steeds meer buurtbewoners kennen en voelen ons erg welkom. Deze zomer hebben we samen met SOL verschillende leuke activiteiten voor de kinderen in de wijk georganiseerd. We waren onder andere bij het SOL Zomerfestival in Zuidwest met Openmakersplaats, waar kinderen uit alle wijken mooie kunstwerken hebben gemaakt. Sommige van deze kunstwerken worden opgehangen in de SOL-ruimtes zodat iedereen ervan kan genieten. In de herfst hebben we alweer veel gepland! In september komen we weer langs bij SOL met een activiteit voor de Kinderboekenweek. Wat we precies gaan doen, blijft nog even een

verrassing, maar houd zeker onze sociale media in de gaten! Op 28 september (Burendag) staan we op de Ontdekmarkt in het Kweeklustpark met een activiteit voor jong en oud! Een groep kunst-

naars komt samen met jullie een kunstwerk maken van oud hout. Heb je nog een oud (of niet zo oud) tafeltje, stoeltje, kastje etc. dat je weg wilt doen? Bewaar het dan tot 28 september en het kan deel uitmaken van een kunstwerk voor de wijk. We horen hierbij graag jouw verhaal en waarom je het meubelstuk wegdoet. We zien je daar graag! In oktober zijn we nog niet klaar.

We gaan dan weer naar de basisscholen Morskring en de Pacelli met workshops van Verwonder om de Hoek. Vond jouw kind de workshops op

Eveline Lameer Cultuurcoach

school leuk? Dan zijn er na school verdiepende workshops op een locatie in de wijk waar ze aan mee kunnen doen.

MAXIME'S
KAPSAALON & BARBERSHOP

Lage Morsweg 22, Leiden
071-5323673

<https://maximeshairpalace.nl>

Huis van de buurt

Inclusio-Leiden

Buurtkamer Transvaal

Zoals jullie in de vorige Morsetekens hebben kunnen lezen, zijn wij druk bezig geweest met de nieuwe tijdelijke locatie van de Buurtkamer Transvaal, ook wel buurtontmoetingsplek genoemd. Inmiddels heeft troubadour Corneel van der Plas opgetreden in de Buurtkamer en heeft buurtbewoonster Manu de zomervakantie ingeluid met leuke activiteiten voor de kinderen. We hebben ook al kennis gemaakt met een aantal bewoners van Bloemlust, onder het genot van een kopje koffie en wat lekkers. Jongerenorganisatie SOL heeft in de zomervakantie een activiteit voor kinderen georganiseerd en zal dit in de toekomst vaker gaan doen.

Woon jij in Transvaal en lijkt het jou leuk om een activiteit te organiseren voor de bewoners van Transvaal of wil jij weten wat er allemaal te doen is? Neem dan contact op met Romi van Dam: romi.vandam@inclusio.nl of 06 57310164 of loop op maandagmiddag even binnen tussen 15.00-16.30 uur. Voor de activiteiten in de Buurtkamer kun je ook terecht op de

website van wijkvereniging Transvaal www.transvaalleiden.nl

BOP Transvaal Morsweg 55 E1 Leiden

**INCLUSIO
LEIDEN.**

Buzz Gezondheidsinloop

Cursus Heldin voor vrouwen

De cursus 'heldinnentraining', een initiatief van het Rode Kruis, is voor vrouwen die nog niet de kennis en het zelfvertrouwen hebben om te kunnen of durven handelen in een noodsituatie. Tijdens de cursus leer je praktische vaardigheden om (eerste) hulp te bieden. Als je meedoet krijg je een verkorte EHBO- en reanimatietraining, je ontvangt hiervoor een certificaat. Daarnaast werk je aan verschillende vaardigheden, zoals het omgaan met stress, grenzen stellen en communicatie.

Meer informatie

Op donderdag 29 augustus was er in de grote zaal in de Speeltuinen, Ten Katestraat 10A, een informatieochtend. Dat is aan de andere kant van de Rijn, ter hoogte van Transvaal 2, De trainingen vinden plaats op donderdagen van 9-12 uur, ook in de Speeltuinen.

Vragen

Wil je meer weten? Bel met Mila of stuur haar een appje: 06-20 69 76 16. Mailen kan ook naar m.riato@buzzleiden.nl

Nieuwe BuZzcollega in de Mors: Welkom Nynke!

Ik ben een sociaal werker in hart en nieren. Naast BuZz werk ik ook bij Hogeschool Leiden.

Ik ben vorige week vol enthousiasme begonnen in de Mors,

waar ik steeds meer mensen leer kennen. Ik kijk ernaar uit om jullie allemaal te ontmoeten en alle verhalen te horen.

Loop gerust even binnen om kennis met me te maken! Naast dat ik enorm veel zin heb om bij BuZz aan de slag te gaan, vind ik het ook mega leuk dat ik in de Mors ga werken. Dat is gewoon een heel leuke wijk die ik als wannabe Leienaar steeds beter leer kennen. Er gebeurt en verandert ontzettend veel in de Mors en dat zorgt voor een heel levendige wijk waar veel verschillende dingen samenkomen. Hoe we daar met BuZz een goede bijdrage aan kunnen leveren, wil ik graag ontdekken (en doen!).

Als ik niet aan het werk ben, ben ik waarschijnlijk aan het sporten, met muziek bezig of aan het lezen. Ook ben ik echt een buitenmens, dus ook in de natuur ben ik veel te vinden. Ik doe graag veel verschillende dingen, wat binnen mijn functie bij BuZz ook enorm handig is! We hebben natuurlijk allemaal verschillende activiteiten, waar ik ook erg benieuwd naar ben. Je zal me de komende tijd dus ook zien aansluiten bij de activiteiten van BuZz, zoals Gezondheidsinloop of de Fietsles.

Werkdagen

Nynke werkt maandagochtend, dinsdag en woensdag de hele dag en donderdagochtend. Bel of stuur haar een appje als je kennis met haar wil maken: 06-25 40 88 39, of stuur een mail naar n.raaphorst@buzzleiden.nl

Sol: Maak kennis met ons!

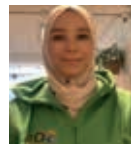
Na de zomer starten we weer met ons gewone programma in de Mors! We nodigen iedereen tussen 4 en 27 jaar en hun ouders uit om mee te doen en kennis te maken met ons team van SOL (Samen Ondernemend Leren). We zijn actief in de Hoge-, Lage Mors en Transvaal en herkenbaar aan onze opvallende groene outfits.

Ons team in de Mors bestaat uit een Community Builder en twee Jeugd- en Jongerenmakelaars. We organiseren activiteiten voor kinderen en jongeren. En daarnaast voor de ouders zijn er bijeenkomsten die gericht zijn op laagdrempelige opvoedondersteuning. Ouderbetrokkenheid is erg belangrijk en samen met ouders willen we ervoor zorgen dat ouders van elkaar kunnen leren.

Focus op thema veiligheid

Dit seizoen besteden we extra aandacht aan veiligheid voor jeugd en jongeren. We staan open voor ideeën en willen graag meedenken over wat we kunnen doen om de veiligheid in de Mors te verbeteren.

Bekijk ons volledige programma op solnetwerk.nl/leiden en volg ons op Facebook (SOL Leiden) en Instagram ([stichtingsol.leiden](https://www.instagram.com/stichtingsol.leiden)). Heb je vragen? Neem contact op met onze community builder Souhailla via telnr 06-43461581 of kom langs in het buurthuis!

Souhailla Hadje

Cursus creatief Leven

In Huis van de Buurt

Vanaf 10 oktober 2024 biedt Inluzio Leiden deze cursus aan in Huis van de Buurt Morschwijk op acht donderdagmiddagen. De kosten voor deelnemers zijn laag omdat Inluzio de cursus aanbiedt met subsidie van de gemeente Leiden. Het is een positieve cursus voor mensen die last van eenzaamheid hebben en daar iets aan willen doen. De cursus is erkend als een wetenschappelijk goed onderbouwde aanpak van eenzaamheid. De groep die in Morschwijk start is voor mensen vanaf 40 jaar. Als je jonger bent kun je je ook aanmelden voor deze cursus, maar dan in de Herenstraat bij de Buurt Ontmoetings Plek (BOP) op maandagavonden (vanaf 14 oktober). Aanmelden is meteen een goede eerste stap om te zorgen dat je leven weer leuker wordt!

Groep vanaf 40 jaar (8 donderdagmiddagen)

Data: 10/10/2024 – 28/11/2024

Tijd: 14.00 tot 16.30 uur

Locatie: Huis van de Buurt Morschwijk

Contactpersoon: Sandra Poel, tel: 06 271 61 065 (spoel@inluzio.nl),

Groep tot 40 jaar (8 maandagavonden)

Data: 14/10/2024 – 2/12/2024

Tijd: 19.30 tot 22.00 uur

Locatie: Buurtontmoetingsplek Herenstraat

Contactpersoon: Lisan Oostdam, tel: 06 16570084 (lisan.Oostdam@inluzio.nl)

Kosten

Er geldt een eigen bijdrage van €20,- te betalen aan Inluzio Leiden.

Aanmelden

Als je kortgeleden een grote verandering in je dagelijkse contacten hebt meegemaakt kun je het beste eerst een half jaar zo goed mogelijk voor jezelf zorgen. Heb je dan nog last van eenzaamheid dan is deze cursus een goede keuze." De cursusleider is Annet Gijsman.

Voor meer informatie ga naar de website van het huis van de Buurt: <https://www.inluzioleiden.nl/agenda/cursus-creatief-leven-3/>

INLUZIO
LEIDEN.

Successen vieren bij Die Leythe

Roeivereniging Die Leythe op de Morsweg keek op 3 augustus op grote schermen naar de Olympische roeifinales en had buurtbewoners uitgenodigd het feestje met hun mee te vieren. En een feestje werd het: na de successen van Finn Florijn (goud in de dubbel vier) en Njordlid Stef Broenink (zilver in de dubbeltwee) eerder in de week, roeiden deze zaterdag twee telgen van Die Leythe naar medailles. Karolien Florijn maakte de hoge verwachtingen waar met goud in de skiff en Gert-Jan van Doorn won zilver in de Holland Acht. Het leidde tot veel spanning, gejuich en zelfs tranen bij roeifamilies en buurtgenoten. Die Leythe trakteerde ze op lekkere hapjes en Italiaans schepijs. Het feest was compleet.

Rig Mutschler

Bij ons kan je echt alle kanten op,
check onze vacatures en vrijwilligers-
functies:

werkenbijlibertasleiden.nl

**LIBERTAS
LEIDEN**
vertrouwde zorg
dichtbij

Start Vitalityclub 55plus

Op 9 september ging in de Mors de Vitality Club van start, een laagdrempelige beweegclub waarbij buurtbewoners van 55 jaar en ouder met elkaar bewegen. We komen bij elkaar in de buitenlucht op het veldje achter het Huis van de Buurt Morschwiijk.

Eigen ervaring

Ik deed een tijdje terug mee met een studie naar slaapproblemen en het effect van bewegen hierop. Daarbij deden we regelmatig in groepsverband sportoefeningen, wat ik ontzettend leuk vond. Toen dat afliep, besloot ik bij verschillende Vitality Clubs in de regio te kijken. Overall waar ik kwam, waren de deelnemers ontzettend enthousiast.

Dat wilde ik hier ook in de wijk hebben. Daarom help ik nu de nieuwe beweegclub op te zetten.

Door en voor de wijkbewoners

Samen sporten in de buitenlucht zorgt niet alleen voor een actievare en gezondere leefstijl, het vergroot bovendien het sociale netwerk in de wijk en geeft ritme en structuur. Daardoor draait een Vitality Club vaak jarenlang, want het is makkelijk vol te houden.

Bij de Vitality Club hebben één of meerdere vaste deelnemers uit de groep de leiding als lesgever. De clubs worden dus niet begeleid door (betaalde) professionals.

De oefeningen zijn gericht op de algehele conditie, spierkracht, balans en coördinatie en worden deels uitgevoerd met eenvoudige materialen.

Waar en wanneer?

op het veldje achter het Huis van de Buurt Morschwiijk, Topaaslaan 19, maandag tot en met vrijdag om 10 uur. De les duurt een uur. De oefeningen zijn matig intensief en iedereen kan ze op zijn eigen niveau uitvoeren.

Kosten

Deelname kost 1 euro per week, maakt niet uit of je één of vijf dagen meedoet. Je hoeft geen lid te worden en doet mee op eigen risico. Aanmelden is niet nodig.

Meer weten

Meer informatie over de organisatie en de onderbouwing van Vitality Clubs vind je op www.vitality-club.nl

We hopen echt dat mensen uit de buurt dit lezen en denken: dit is iets voor mij, dit heb ik nodig. Iedereen is meer dan welkom om een keertje mee te doen. Gepensioneerd of nog werkend. Alleen of als koppel. Fit of al jaren niet gesport. Na de beweegles kunnen we gezellig een kopje koffie in het buurthuis drinken.

Nell van der Geest,
66 jaar, 39 jaar bewoner van de Mors

KARATE LEIDEN

Advertorial

Daidokan Karate Leiden is een bijzondere dojo in de buurt van de Mors. Het is een plek speciaal voor vrouwen. De groep traint daar twee keer per week (woensdag- en zondagavond) in karate, arnis – de kunst van het stokvechten – en zelfverdediging speciaal gericht op wat vrouwen meemaken. Deze combinatie zorgt voor een divers aanbod waardoor je niet alleen fysiek sterker wordt, maar ook meer zelfvertrouwen krijgt en lekkerder in je vel zit.

Ben je topfit óf op zoek bent naar een sport die rekening houdt met fysieke beperkingen, vanaf de leeftijd van 14 jaar heet Daidokan je welkom. Tijdens deze trainingen beoefenen we de prachtige vechtkunsten en leren we veel over onszelf.

Voor degenen die hun training naar een hoger niveau willen tillen, wordt er een paar keer per jaar een trainingsweekend in Berlijn georganiseerd, waar we samen trainen met andere Shuri Ryu dojo's. Deze weekenden zijn zowel leuk als leerzaam, ongeacht je niveau.

De dojo is ook een vereniging, waar we eens per maand na afloop van de training naar het café gaan. Het is de benadering van de vechtkunst samen met de sfeer én het feit dat we alleen met vrouwen trainen die Daidokan zo speciaal maakt. Lijkt het je wat, kom eens kijken.

Meer informatie vind je ook op onze website www.daidokan.nl Wassenaarseweg 499, Leiden

Openlucht Sporttraining

Lage Mors- Maak kennis met Morris de Keyser, een enthousiaste jonge fitnessinstructeur die vastbesloten is om zijn eigen fitnessbedrijf te starten. En hij is hier begonnen, in onze wijk, met inspirerende sporttrainingen in de frisse buitenlucht van Park Kweeklust!

Morris, is 4e jaars student HBO Business Studies, combineert zijn ondernemersdroom met zijn passie voor fitness. Met een paar jaar ervaring in het fit maken van mensen, is hij nu klaar en vast van plan om zijn eigen bedrijf op te bouwen. Morris biedt trainingen aan die perfect passen bij iedereen in de buurt, van beginners tot gevorderden.

Hoe Werkt Het?

Wil je je fit voelen met je buurtjes in de openlucht? Meld je aan voor Morris' trainingen via www.morrispersonaltraining.nl of 06-1735 1457. Elke zondag geeft Morris aan op welke dag de trainingen beginnen. Groepstrainingen vinden doordeeweeks plaats om 20.00 uur.

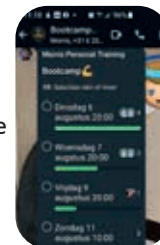
Gratis Proeftraining

Nieuwsgierig? De eerste training is gratis, zodat je kunt ervaren hoe leuk en motiverend trainen met Morris is.

Extra Voedingstips

Morris deelt ook graag zijn kennis over gezonde voeding. Hij geeft praktische tips voor gerechten die je helpen om je fitheidsdoelen te bereiken.

Voor Iedereen

Iedereen is uiteraard welkom! Morris zorgt ervoor dat de trainingen voor elk niveau geschikt zijn, zodat je altijd een uitdaging hebt die bij je past.

Aanmelden:

Website: www.morrispersonaltraining.nl

Telefoon: 06-1735 1457

Kom naar Park Kweeklust en train mee met Morris! Samen maken we Lage Mors fitter en sterker.

Yvonne Nicasie

Topaz

Het hele leven telt

Wonen en leven zoals u dat wilt. Het liefst zo lang mogelijk in uw eigen huis.

Thuis is immers een vertrouwde, veilige plek, met een verleden, herinneringen en gewoontes.

Wenst u zorg aan huis voor als u langdurig intensieve zorg en begeleiding nodig heeft? Met Topaz Volledig Thuis ontvangt u verpleeghuiszorg in uw eigen huis en omgeving. Als u fysio, ergo, logopedie of diëtiëk behandeling(en) aan huis of op locatie nodig heeft, kan Topaz360 met een team van verschillende specialisten bij u thuis komen. Samen met u kijken zij hoe u zo

lang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen. En als u het steeds lastiger vindt om thuis zelfstandig de dag door te brengen, kunt u naar een van de Ontmoetingscentra van Topaz. Hier zorgen we voor dagritme, structuur, ontmoeting en zingeving. Dat helpt om langer thuis te blijven wonen.

www.topaz.nl

Tentoonstelling IJS

Van 6 augustus tot 12 november 2024 is in serviceflat Schouwenhove de tentoonstelling 'IJS' te bekijken. Het gaat om foto's van allerlei Arctische gebieden van de hand van de Leidse fotograaf Ben Bekooy. Hij is 14 jaar als fotograaf werkzaam geweest bij het Rijksmuseum Volkenkunde (nu Wereldmuseum Leiden) en 17 jaar bij het Rijksmuseum in Amsterdam. Zijn liefde voor de poolgebieden is ontstaan nadat hij in 1979 als fotograaf met de archeologische expeditie van het Arctisch Centrum van de Rijks Universiteit Groningen werd uitgezonden naar Spitsbergen. Het doel van deze eerste expeditie was om de Nederlandse nederzetting Smeerenburg van de walvisvaarders uit de zeventiende eeuw te onderzoeken. Daarna volgden er meerdere andere expedities naar Spitsbergen. Hij begon ook fotoreportages te maken van andere poolgebieden, zoals Groenland, Canada, Alaska en Antarctica. Zijn nadruk ligt daarbij op landschapsfotografie. In deze tentoonstelling zijn foto's te zien van deze prachtige gebieden met ijsvlakten en ijsbergen. En opnames van de dieren die daar wonen.

Wim Bodde

Feesten in Transvaal

Een zomer vol hoogtepunten

Feestvieren kunnen ze in Transvaal als de beste. Of het nou in Café 't Brandewijntje (het WK) is of in Ons Cafeestje (vrijwilligersborrel), bij de roeiers van Njord (1 x olympisch zilver) of Die Leythe (3 x olympisch goud), overal waar wat te beleven valt tref je altijd wel bekende en vrolijke gezichten uit de Mors. Zo ook afgelopen zaterdag 31 augustus toen bij studentenroeivereniging Njord voor de zoveelste keer ons jaarlijkse wijkfeest werd gehouden.

's Middags om drie uur barstte het festijn los op het tot een klein festivalterrein omgetoverde buitenterras (het vlot) van Njord. Jong en oud hadden plezier met het enorme springkussen, magneetvissen, surfboarden, schilderen, (tattoos) schminken, de aardige single-tjesdraaier met live verzoeknummers en onze eigen huisband met Ron, Wim en Eric. Dat gold ook voor de gloednieuwe attracties als de workshop paaldansen en de magische trucs van oud-Nederlands kampioen tafeltjoochelaar Charly Crama. Deze keer was er zelfs ook een pannenkoekenkraam bij die bijzonder in de smaak viel.

Tijd en energie

Een applaus XXL verdienen Petra (organisator, regisseur) en Gerda, de keukenchefs en drijvende krachten van het jaarfeest. Ook het bbq-team krijgt een 10 met een griffel. Mensenlief, wat hebben die kanjers met de twee dames er een hoop tijd en energie in gestoken!

We hebben het hier tot nu toe alleen nog maar over de grote evenementen (vergeet niet de meer besloten huldigingen van de roeiers), want dat burens onderling - bijvoorbeeld in Transvaal1 - deze zomer ook feestelijk bijeenkwamen en

diverse wijkbewoners eveneens op de kersverse Buurtontmoetingsplek (Morsweg 55e) hun hart ophaalden mag niet onvermeld blijven.

Peter Viering

 Fysiotherapie Optima Vita Vondellaan	 Fysiotherapie Optima Vita Robijnstraat	 Fysiotherapie Optima Vita Schouwenhove
Afspraak maken?		
Vondellaan - info@fysiotherapievondellaan.nl - 071 576 17 57		
Robijnstraat - robijnstraat@optima-vita.nl - 071 576 87 22		
Schouwenhove - info@fysiotherapievondellaan.nl - 071 576 17 57		
Fysiotherapie Manuele therapie Oedeemtherapie Revalidatie	Sportgerelateerd Oncologie Fysiotherapie aan huis	

In de Mors

WV Lage Mors

Grote hinder Plesmanlaan komende 3 jaar, start al 28 augustus

Straks 19 minuten langer onderweg vanaf de Vondellaan naar Naturalis voor 3 jaar. Wat normaal een loopje is van nog geen 3 minuten, wordt nu 21 minuten lopen om Naturalis te bereiken. Voor de fiets is dat niet anders. En dat allemaal zodat straks een bus 10 seconden sneller van Katwijk naar Leiden is. De gemeente verzuimt bewoners in te lichten, dus bij deze wat wij al weten.

Na de uitspraak van de Raad van State op 10 juli jl. is het bestemmingsplan 'Leidse Ring Noord Plesmanlaan' onherroepelijk en dus gaat de gemeente Leiden voortvarend aan de slag met de uitvoering van dit project. De werkzaamheden zijn in augustus gestart en duren tot eind 2027. Wijkvereniging Lage Mors maakt zich echter zorgen over de grootschalige hinder die dit project met zich meebrengt.

- Eind augustus is gestart met de ontmanteling van het Shell tankstation aan de zuidzijde van de Plesmanlaan. Daarmee wordt ook een uitgang van de wijk Lage Mors opgeheven: het is vanaf nu niet meer mogelijk om via dit terrein naar de Plesmanlaan te rijden met de auto. Wat er met het fietspad langs het tankstation gebeurd is nog niet duidelijk.
- Vanaf 1 november gaat vervolgens gestart worden aan de Darwinwegkant. Er moet daar veel gebeuren met kabels en leidingen. Hinder onbekend.
- Vanaf januari 2025 gaat ook de hoofdfietsroute Pesthuistunnel en Darwinweg dicht en wordt het voor

fietsers en wandelaars omfietsen of (flink) omlopen (19min).

- Het fietsverkeer zal gedurende de werkzaamheden nog meer hinder ervaren want ook beide fietspaden aan de noord- en zuidzijde van de Plesmanlaan gaan dicht (zie plaatje>>).

Grootschalige hinder dus voor alle mensen die gebruik maken van deze route. En dat geldt niet uitsluitend voor de inwoners van de Lage Mors, maar ook voor de inwoners van de Bockhorst, Hoge Mors, Transvaal en Stevenshof. Wijkvereniging Lage Mors vraagt zich al sinds haar oprichting in 2021 af waarom de Plesmanlaan überhaupt op de schop moet? De gemeente blijft echter stug volhouden dat dit echt moet. Iets met een bus die dan 10 seconden sneller is en fietsers die door een extra fietstunnel enkele seconden tijdswinst boeken. De kosten zijn echter gigantisch hoog (20 miljoen) voor die fractionele besparing in tijd.

Daarnaast stelt de gemeente dat het niet mogelijk is om de hinder van de werkzaamheden te beperken. Vandaar dat wij de media opgezocht hebben om iedereen op de hoogte te brengen. We hopen toch echt dat dit geen herhaling wordt van het Noordeinde, waar ondernemers één dag van tevoren hoorde dat de weg werd afgesloten voor een half jaar.

Behalve langdurige forse overlast levert het project Plesmanlaan niets op voor de omgeving ten zuiden van deze weg. Het is dan ook zeer wenselijk deze hinder nog enigszins te verminderen, want bijna 3 jaar de wijk moeizaam in- en uitkomen is echt teveel van het goede. Heldere en tijdige communicatie alsmede een integraal verkeersoverleg zijn daarbij zeer belangrijke randvoorwaarden. Daar hebben we toch een participatieleidraad voor? Gemeente Leiden, laat eens zien dat je het kunt!

Zienswijze Vondel en de Zwaan beantwoord door de gemeente. Voor 1 februari 2024 hebben een aantal partijen een zienswijze ingediend op het ontwerp bestemmingsplan van Vondel en de Zwaan: het grote bouwplan op de huidige Motorhuislocatie met bijna 600 extra woningen en geen voorzieningen vóór de wijk. Denk aan extra huisartsen, scholen, opvang etc. De gemeente heeft antwoord gegeven op alle ingekomen zienswijzen. Er is op een klein aantal vlakken aanvullend onderzoek gedaan en teksten zijn aangepast. Effectief blijkt er echter weinig veranderd te zijn aan het plan. Op 28 augustus is er een bijeenkomst georganiseerd door SOS Mors waarbij verdere details zijn besproken. Op 5 september hebben 7 bewoners ingesproken bij de raadscommissie om de gemeente te overtuigen vast te houden aan haar ambities bij dit bestemmingsplan en niet uit te gaan van een mager zesje. Het volledige antwoord van de gemeente is terug te lezen op wvlagemors.nl.

Ontdektmarkt & Burendag: ontdek de natuur samen met je buren

Op zaterdag 28 september van 14.00-16.30 uur organiseren Naturalis, Includio, SOL en de wijk- en buurtverenigingen uit de hele Mors een middag om de natuur beter te leren kennen onder het genot van lekkers gemaakt door je eigen buren. Neem zelf dus ook wat lekkers mee en schuif gezellig aan bij de langste eettafel ooit in de Mors. Hartig of zoet, zelf gemaakt of zelf gehaald, alles is welkom! Kom langs op 28 september in Park Kweeklust en eet samen met je buren de lekkerste gerechten. Dierenweide Kweeklust zal voor deze gelegenheid ook speciaal haar deuren op zaterdag openen.

Wat is er te doen:

- Vind en bekijk insecten met Gerard
- Doe mee met de tekenwedstrijd met prijs om 16.15 uur
- Leer stekjes maken van planten
- Ontdek de dieren in de sloot
- Geniet van de gratis koffie, thee en lekkernijen van je buren
- Knuffel geitjes, schapen, cavia's, konijnen en ezels op de dierenweide

Geen uitbreiding warmtenetten: we moeten het zelf regelen! Vattenfall heeft aangekondigd de bestaande warmtenetten niet uit te gaan breiden naar bestaande bouw. Dat was in de visie van de gemeente wel een van de meest voor de hand liggende oplossingen voor onze wijk. Een andere aanbieder dan Vattenfall zal alleen andere warmtebronnen kunnen gebruiken, dus ook geen aansluiting op het bestaande warmtenet kunnen maken. Er bestaan alleen geen andere plannen voor grote energiebronnen die woningen in onze wijk van warm water zouden kunnen gaan voorzien. Het wordt hiermee dus zeer zinvol om uit te zoeken welke mogelijkheden we dan wel hebben in onze wijk. In het najaar organiseren we hierover een nieuwe bijeenkomst. Laat jezelf niet in de kou zetten en denk mee.

Houd de kalender op onze website in de gaten of schrijf je in voor de nieuwsbrief voor meer informatie, het laatste nieuws en andere leuke evenementen in de wijk!

Wil je ons ondersteunen, zodat we namens meer wijkbewoners met de gemeente kunnen praten? Word lid met maar één keer een bijdrage €10,-

Kijk op: www.wvlagemors.nl.

Woningen Morspoortterrein

Eind 2025 start de bouw van woontorens en een parkeergarage op het Morspoortterrein. Daarvoor wordt eerst Stationsplein 107, het oude belastingkantoor, gesloopt. Woningbouwcorporatie Portaal ontwikkelt de eerste toren, naast het spoor. De toren wordt 50 meter hoog en krijgt ongeveer 150 woningen én een nieuw Sociaal Pension. Volgens de planning is dit eerste gebouw eind 2027 klaar. Het hele Morspoortterrein, tussen Morssingel, Morsweg, Plesmanlaan en spoor, krijgt uiteindelijk 500 nieuwe woningen. Dat worden huur- en koopwoningen: vooral appartementen, maar ook wat rijtjeshuizen. De volgende torens worden lager en sluiten goed aan op de bestaande huizen in Transvaal 1.

Tekening woontorens Transvaal

In mei organiseerde Portaal een prijsvraag voor een naam voor de eerste toren. De digitale Nieuwsbrief van Transvaal besteedde aandacht aan de gekozen naam en de prijsuitreiking. Je vindt dat artikel hieronder.

Prijswinnaar eerste Transvaaltoren

De winnaar van de naamwedstrijd voor de eerste Transvaaltoren is Hans Nouwens uit de De Wetstraat. Hij kwam met de naam 'Tarentaal'.

De jury vond het een lastige beslissing. Er waren verrassend veel inzendingen (meer dan 70) en heel veel leuke en originele namen zijn de revue gepasseerd, zoals Takstoren (voormalig belastingkantoor), Olenatoren (het is de voornaam van de vrouw van de Oekradense president Zelensky en een herinnering aan de vluchtelingen die op de locatie onderdak hebben gevonden), Hoge Sammy (dichtbij het monument voor Ramses

Shaffy o.a. bekend van zijn lied: 'Kijk omhoog Sammy'). Zuid Afrikaanse helden zoals Mandela, Steve Biko en Desmond Tutu werden ook genoemd.

Waarom toch uiteindelijk gekozen voor 'Tarentaal' of 'Tarentaaltoren'? Het klinkt goed en de flat kijkt uit op de Zwaan (toekomstige flatgebouw aan de overzijde van het spoor) en het Ibis hotel. Beide vogels.

De Tarentaal is een Zuid-Afrikaanse parelhoender. In het Zuid-Afrikaans: 'Dit is een waaksame voël wat in een troppe rondloop en goed kan vlieg, maar hulle sal eerder weghardloop as om weg te vlieg.'

We zijn benieuwd hoe dat in het Leids wordt uitgesproken ....?

Van onze wijkagent

Nepagenten actief

GEEF NOOIT GELD OF WAARDEVOLLE SPULLEN AF

De politie waarschuwt voor oplichters die zich voordoen als agent. Zij weten slachtoffers met babbeltrucs over te halen om geld en waardevolle spullen af te geven.

Slachtoffers, vooral oudere mensen, worden gebeld door iemand die zegt van de politie te zijn. Deze persoon vertelt dat er een risico is dat er bij het slachtoffer wordt ingebroken. Hij of zij biedt aan dat een agent waardevolle spullen en geld ophaalt, om veilig te bewaren in een kles op het politiebureau.

Korte tijd later staat er een 'agent' aan de deur. Soms dragen zij burgerkleding, soms een uniform (of iets dat daar sterk op lijkt).

Wat kunt u doen:

- Wordt u gebeld en vertrouwt u het niet? Hang op en maak melding bij de politie door 0900-8844 te bellen.
- Staat er een 'agent' voor uw deur? Vraag altijd naar identificatie (een pas met foto en dienstnummer). Bel 112 als u het niet vertrouwt!

politie.nl

Foto: © 2018 - 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100

Met stip op de kaart - Het Morsdistrict

De uitdrukking "met stip" kennen we van de Top 40 van platen die bijzonder snel stegen op de hitlijst. Maar die stip bedoel ik niet hier. Waar het mij om gaat heeft te maken met de werking van kaarten die we op onze telefoon of computer kunnen weergeven, bijvoorbeeld met Google Maps.

Laten we als voorbeeld nemen het Morsdistrict in Leiden. Wat dat is? Nou ja, de gemeente heeft de stad opgedeeld in 10 wijken. Het Morsdistrict is daar een van en omvat de Hoge Mors, de Lage Mors en Transvaal. Ik denk dat de meer logische naam Morswijk al te veel is geassocieerd met de Hoge en Lage Mors en dat men daarom er maar Morsdistrict van heeft gemaakt.

We tikken in bij Google Maps “Morsdistrict Leiden” en dan verschijnt op het beeld iets als bovenstaande figuur. En daar in het midden zie je dan de rode stip. Als je nu inzoomt dan blijft die stip op dezelfde positie op de kaart staan. Kennelijk wordt die punt als het middelpunt van het Morsdistrict gezien. En dat is niet alleen bij Google Maps, andere kaartsystemen doen hetzelfde.

Maar nu wil je natuurlijk wel weten waar dat middelpunt van het Morsdistrict dan precies ligt. Het is het kruispunt van de Conradstraat en de Storm Buysingstraat in de Lage Mors. Ik had het zelf wat zuidelijker ingeschat maar toen realiseerde ik me dat de Hoge Mors nog al ver naar het Noorden uitstrekt.

Het is wel aardig om het zelf eens te proberen, bijvoorbeeld voor jouw favoriete wijk!

Ger Koper

Een BSO gewoon voor kinderen!

Bij ons staat het kind centraal. Bij BSO Speelland geloven we dat elk kind uniek is en het recht heeft om zich op zijn eigen tempo te ontwikkelen. We streven ernaar om een omgeving te creëren waarin kinderen zich veilig, geaccepteerd en gewaardeerd voelen.

Kortom; een plek die gewoon voor kinderen is.

Blij met de begraafplaats?

Een begraafplaats... voor velen van ons een plaats waar we met gemengde gevoelens naar toe gaan. Wanneer er een graf van een of meer nabestaanden is of de plaats waar de as verstrooid is, trekt deze plek ons. Verder komen we er wanneer we daar afscheid gaan nemen van een dierbare. Maar als van dit alles geen sprake is, hoe is dan het oordeel van de inwoner van De Mors? Moeten wij het als een nadeel of voordeel zien dat Rhijnhof zo'n groot gebied inneemt in de wijk?

Tijdens het interview met de directeur van de Stichting Beheer Begraafplaats Rhijnhof Nicoline Zemering noemde zij het een begraafplaats met een +. Waarom krijgt dit gebied een plus? Op de begraafplaats ervaart iedereen bij elke bezoek altijd bijzondere gevoelens. Er komt ruimte voor gedachten en mijmeringen waar je normaal niet vaak aan toekomt. Zeker op Rhijnhof. Want dit is ook een oud park met natuur en kunst en natuurlijk veel graven en monumenten, elk met een eigen verhaal. Deze begraafplaats is gesticht in 1910 door de Hervormde Kerk in Leiden. Maar vanaf het begin was er ruimte voor alle gezindten. De katholieke Leidenaars kozen de begraafplaats bij de Zijlpoort. Maar mensen met elk ander geloof lieten hun graf delven in De Mors. Op dit moment wordt het terrein van de begraafplaats beheerd door de Leidse stichting.

Allerlei uitvaartondernemingen werken met hen samen. Ook DELA, die eigenaar is van het crematorium, dat op het terrein staat. Nicoline benadrukt in ons gesprek dat er met haar en haar collega's over de vormgeving van elke begrafenis of as-uitstrooiing kan worden gesproken. Zij wil graag iedereen de kans geven om juist op tijd kennis te maken met de rituelen. De dood is er uiteindelijk voor iedereen. Het is goed om daarbij eens stil te staan en er alvast eens over na te denken en te delen met naasten. De ervaring leert dat dit veel verdriet kan verzachten. Iedereen is welkom om allerlei informatie te krijgen. Bel maar of stuur een mailtje: info@rhijnhof.nl. Dit voorgaande is al een plus.

Maar de stichting probeert ook op andere manieren ervoor te zorgen, dat dit gebied een verrijking voor onze buurt blijft. Deze plek van De Mors is aangewezen als onderdeel van de 2e Groene Ring van de stad. Het gebied is eigenlijk een oase van groen en biodiversiteit in de versteende stad. Sinds het begin van de vorige eeuw konden de bomen rustig groeien en bloeien. Er staan al een aantal zeer oude en bijzondere exemplaren in dit parkgebied. Zo mogen we deze begraaf-

plaats wel noemen. Het beheer is zo duurzaam mogelijk. Wél maaien om het netjes te houden, maar niet zo vaak als vroeger. Zo geven ze insecten, vogels en andere fauna de ruimte. Er wordt met hulp van deskundigen, zoals Koen van Zoest, bij de beplanting gelet op passende stinzenplanten. Voor dit onderhoud heeft de stichting tuinmensen in dienst, maar vrijwilligers zijn ook welkom.

Nog een plus. Het is een werkplek voor een eigen vogelwerkgroep. Er zijn allerlei vogelsoorten te spotten. Een gebied om rustig naar de vogelgeluiden te luisteren en ze in een flits voorbij te zien gaan.

Een 3e plus? Zoals u weet, worden de graven na een aantal jaren geruimd. Een kwestie van afspraken tussen de nabestaanden en de beheerder. Wanneer deze nabestaanden hun rechten op het graf opzeggen, gaan de medewerkers van de stichting aan de slag. Met opruimen? Ja soms. Want hun beleid is ook: het behouden van de geschiedenis en het vertellen van verhalen.

Net als op Begraafplaats Groenesteeg werkt men op deze begraafplaats aan 'een stenen archief'. Monumenten die voor iedereen iets vertellen over het verleden worden bewaard en gedocumenteerd, zoals oorlogsgraven. Naast deze oudere kunstwerken vind je op het terrein van de begraafplaats nog meer kunst. Veel Leidse kunstenaars schenken werk aan de stichting, zodat iedereen de kans krijgt in het openbaar hun creaties te bekijken.

Alles bij elkaar probeert de stichting dit gebied te onderhouden als een 'Gedenkpark', zoals het op hun website www.rhijnhof.nl genoemd wordt. Een plaats die in eerste instantie bedoeld is voor begraven en asbestemming. Maar ook een

park waar iedereen altijd welkom is. Voor een blik op de bijzondere bomen en de unieke paddestoelen. Voor een moment om rustig dwalend vogels te ontdekken.

En vooral een aantal hectaren (12 in totaal), waar je mijmerend over levensvragen, familie, verhalend verleden en kunst kunt rondwandelen. Bang om dan met het verdriet van een uitvaart te maken te krijgen? De directeur, die ook graag zelf over het terrein dwaalt, zegt dat dit per week gemiddeld 3 x voorkomt. En op een zondag al helemaal niet. Jaarlijks organiseren ze ook allerlei speciale momenten, waarop iedereen welkom is op de begraafplaats. Zoals de lichtjesavond, waarop wij uitgenodigd worden iemand te herdenken met een lichtje. Dat kan op een bestaand graf, maar ook op de algemene gedenkplek, als het graf of de as van je dierbare niet op Rhijnhof ligt, maar ergens anders op de wereld. Terugkomend op mijn titel... word ik blij van deze begraafplaats in mijn wijk? Ik heb mijn keuze gemaakt. Nu ben jij, de lezer, aan de beurt. Is het een kwestie van minnen of plussen? Ga eens wandelen daar en denk erover na. De natuur helpt vast een handje.

Carla Koper

Chi Kung - Tai Chi

Slowfood for body and mind
www.taichileiden.nl
 06-29518441

Kleurrijke oevers

in wijkpark Kweeklust: voor en met elkaar. Eerder al las u in Morsetekens over de drie natuurvriendelijke oevers in ons mooie wijkpark. De gezaaide inheemse planten slaan goed aan: ook dit jaar was de bloemenpracht te bewonderen. Bijen en andere insecten zijn er dol op. Met een groepje wijkbewoners volgen wij de ontwikkeling en praten we met de gemeente over het beheer. Als het nodig is, steken deze KweeklustVrienden ook de handen uit de mouwen. Zo knippen en harken we, zodat 'ongewenste' planten niet alle ruimte gaan innemen. Dat doen we een paar keer per jaar een uurtje. Leuk, nuttig en gezellig. Op de ontdekmarkt van 28 september in

Kweeklust hebben we de bezoekers de oevers laten zien en erover verteld. Daar lag ook een intekenlijst voor belangstellenden. Wilt ook u af en toe een uurtje meedoen aan het beheer van de oevers? Laat het ons weten. U krijgt bericht wanneer we aan de slag gaan: u verplicht zich tot niets.

De KweeklustVrienden:
kweeklustvrienden@gmail.com

*Zo moet het worden, als de oevers goed beheerd worden.
 Barstensvol bloemen en insecten.*

Bladeropruimdag

Dierenweide Kweeklust op 27 oktober

Zondag 27 oktober is de laatste middag dit seizoen dat onze fijne dierenweide open is voor iedereen. Dit vieren we met een langere opening en een bladeropruimdag. Komen jullie ook?

Neem je hark en handschoenen mee. Wij zorgen voor drankjes en wat lekkers. De dierenweide is die zondag extra lang open, want er is veel werk te verzetten. De dieren zien ook uit naar een extra knuffel van jullie voor de laatste keer dit seizoen!

Als we weer genoeg vrijwilligers hebben, gaan we vanaf maart 2025 weer open op elke woensdag- en zondagmiddag. Wil je ons helpen om ook volgend jaar weer open te kunnen gaan? Meld je aan als vrijwilliger. We zijn al geholpen als je één keer per maand twee uurtjes aanwezig kan zijn. Je kunt ons bereiken via dierenweidekweeklust@gmail.com of volg ons op Instagram @dierenweidekweeklust.

Weeskinderen

Nee, dit is niet ineens een bijdrage van me in het sociale domein. Het is de bijzondere benaming van een groepje grote nachtvlinders. Of eigenlijk twee groepjes; daarover hieronder meer.

Het rood weeskind valt samen met enkele (zeer) zeldzame verwante weeskinderen onder de grote vlinderfamilie van de spinneruilen. Met een spanwijdte tot 80 mm is het een grote soort.

Zoals wel meer vlindersoorten zijn ze in de ene houding onzichtbaar door hun camouflage, in een andere houding plotseling opvallend. Het kan betekenen dat jagende vogels schrikken en de vlinder dan snel verdwijnt. In dit geval door de zwarte eindband van de achtervleugels met daarvoor fel rood (zie foto).

Die kleurverdeling deed denken aan de uniformen van het Amsterdamse Burgerweeshuis, in gebruik tot ruim een eeuw geleden.

Rode weeskinderen vliegen van begin juli tot begin

november. Het zijn algemeen voorkomende nachtvinders, ook in de Mors. De onopvallende, bruine rups is 's nachts actief in de maanden mei tot juli, etend van de bladeren van wilgen en populieren.

De achtervleugel van het verwante blauw weeskind is zwart met blauw. Deze is met een spanwijdte tot 95 mm nog groter. Het blauw weeskind is een trekvlinder die wel zeldzaam is, maar toenemend. In de duinen wordt deze mooie reus steeds meer gezien, maar nog niet in Leiden.

Weeskinderen moeten niet verward worden met de diverse soorten huismoeders – ook al zo'n mysterieuze naam - die op hun achtervleugels zwart met oranjegeel hebben. Deze nachtvinders horen tot een andere familie, die van de uilen.

Het is dezelfde vlinderfamilie als van de laatste soort die ik hier bespreek: het zwart weeskind. Spanwijdte tot 72 mm. De voorvleugel is heel breed, met in het midden een grote, donkere band; de rest van de vleugel is dofbruin. Op de achtervleugel is er een smallere donkere band (zie foto).

Het zwart weeskind kwam vroeger alleen in Zuid-Limburg voor, maar is nu in het hele land te vinden, inclusief ons

stadsdeel. Individuen kunnen een grote afstand afleggen, en de klimaatopwarming helpt mee. Vliegt van half juni tot half september. Ook voor deze vlinder geldt dat de bruine rupsen onopvallend zijn en 's nachts foerageren, op de bladeren van diverse bomen, struiken en kruiden.

Rupsen zijn te vinden van september tot mei.

Voor alle hier genoemde vlinders geldt dat ze "zowel op licht als op smeer komen".

Dat betekent allereerst dat je ze ernstig verstoort met nachtelijk licht, vooral met veel ultraviolet, door ons als wit, blauw of violet gezien. Vlinderaars maken daar gebruik van door via felle lampen nachtvinders te lokken; ook ik doe dat wel. Maar wil je de 's nachts vliegende insecten juist ontzien en tóch je verlichting aanhouden, gebruik dan rode of amberkleurige buitenlampen.

Er is nóg een manier om nachtvinders te lokken, en dat wél tot hun genoegen. Door een speciaal stroopmengsel te smeren op boomstammen, takken, palen of dikke touwen. Eveneens een methode die ik soms gebruik. Het werkt vooral in de nazomer en herfst.

Zie daarvoor verder: <https://www.vlinderstichting.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/zwart-weeskind-stropen>

Gerard van der Klugt

**Uitgebreide service
en garantiepakket
van 5 jaar.**

*Groetjes van
het hele team!*

Morsweg 174 | 2332 ES Leiden | +3171 5313498

www.biketotaalpolanen.nl

Woordpuzzel Morsetekens oktober 2024

denk												fanaat
wind												kamp
zaal												leraar
sport												hobby
water												shirt
tafel												racket
golf												bal
rij												draf
klap												afdruk
spijker												lopen
flap												wedstrijd
loop												maatje
school												boom

Oplissing puzzel juni 2024: Activiteiten

Vul in de lege vakjes een woord in zodat het met het eerste woord een nieuw woord vormt en met het laatste weer een ander woord vormt. De letters in de rode vakjes vormen dan verticaal een woord. Stuur uw oplossing vóór **1 november 2024** naar: info@morsetekens.nl. Onder de goede inzenders wordt een cadeaubon ter waarde van 15 euro verloot.